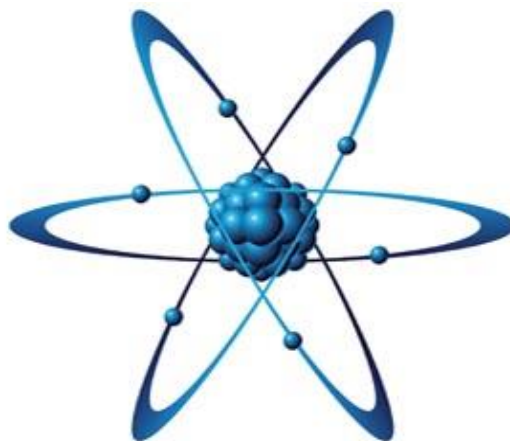

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ”**

Умань – 2013

УДК 001.8:63
ББК 72.5
М58

*Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського національного університету садівництва
(протокол № 2 від 24. 10. 2013 року)*

Редакційна колегія:

Непочатенко О.О. – доктор екон. наук, професор, Україна (відповідальний редактор), **Карпенко В.П.** – доктор с.-г. наук, професор, Україна (заступник відповідального редактора), **Бживач Я.** – доктор наук (Польща), **Жудро М.К.** – доктор екон. наук, професор (Білорусь), **Деревяга П.І.** – кандидат екон. наук, доцент (Казахстан), **Говдя В.В.** – доктор екон. наук, професор (Росія), **Балабак А.Ф.** – доктор с.-г. наук, професор (Україна), **Господаренко Г.М.** – доктор с.-г. наук, професор (Україна), **Грицаєнко З.М.** – доктор с.-г. наук, професор (Україна), **Єщенко В.О.** – доктор с.-г. наук, професор (Україна), **Лихацький В.І.** – доктор с.-г. наук, професор (Україна), **Мельник О.В.** – доктор с.-г. наук, професор (Україна), **Осокіна Н.М.** – доктор с.-г. наук професор (Україна), **Парій Ф.М.** – доктор біол. наук, професор (Україна), **Токар А.Ю.** – доктор с.-г. наук, професор (Україна), **Нестерчук Ю.О.** – доктор екон. наук, професор (Україна), **Кучеренко Т.Є.** – доктор екон. наук, професор (Україна), **Музиченко А.С.** – доктор екон. наук, професор (Україна), **Школьний О.О.** – доктор екон. наук, професор (Україна), **Уланчук В.С.** – доктор екон. наук, професор (Україна), **Прокопчук І.В.** – кандидат с.-г. наук, доцент Україна (відповідальний секретар).

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної аграрної науки», 15-16 листопада 2013 р. / Редкол.: Непочатенко О.О. (відп. ред.) та ін. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2013. – 300 с.

ISBN

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень вітчизняних та іноземних науковців. У наукових матеріалах висвітлено питання, що стосуються актуальних питань сучасної аграрної науки.

Розраховано на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються дослідженням питань розвитку сучасної аграрної науки.

ISBN

© Уманський національний
університет садівництва, 2013

ЗМІСТ

АГРОНОМІЯ

<i>О.М. Алексейчук</i>	УРОЖАЙНІСТЬ ШПИНАТУ ГОРОДНЬОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ В ННВВ УМАНСЬКОГО НУС.....	16
<i>Р.В. Безділь</i>	ПОБІЧНИЙ ПРОДУКТ КРОЛІВНИЦТВА – ГНІЙ КРОЛІВ...	18
<i>В. В. Борисенко</i>	ВИСОТА РОСЛИН ТА ДІАМЕТР КОШИКІВ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД ГУСТОТИ ПОСІВУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО.....	19
<i>В.В. Бортник</i>	ВПЛИВ ОСНОВНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА РОСЛИНИ СОРГО ЗЕРНОВОГО.....	21
<i>Б.Г. Ахияров, А.В. Валитов, Э.И. Хабибуллина</i>	КАЧЕСТВО КОРНЕПЛОДОВ СОРТОВ СТОЛОВОЙ СВЕКЛЫ В УСЛОВИЯХ РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН.....	23
<i>Н.В. Васалатий</i>	МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ АГРОЭКОЛОГИЧЕСКИХ КАТЕГОРИЙ УРОЖАЙНОСТИ ОЗИМОГО РАПСА.....	25
<i>Н.В. Воробйова</i>	ЗНАЧЕННЯ СОРТУ У ФОРМУВАННІ УРОЖАЮ КАРТОПЛІ РАННЬОСТИГЛОЇ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ.....	26
<i>А.А. Галис</i>	АГРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ПРОИЗРОСТАНИЯ ПОДСОЛНЕЧНИКА В НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ.....	28
<i>А.А. Даценко</i>	ПІГМЕНТНИЙ КОМПЛЕКС ГРЕЧКИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ДІАЗОБАКТЕРИН І РАДОСТИМ.....	30
<i>В.М. Денисюк</i>	ОСНОВНИЙ ОБРОБІТОК ГРУНТУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЗВОЛОЖЕНІСТЬ МЕТРОВОГО ШАРУ.....	32
<i>О.А. Дімакова</i>	ВПЛИВ ВИСОТИ ОКУЛІРУВАННЯ НА ЯКІСТЬ ОДНОРІЧНИХ САДЖАНЦІВ ЯБЛУНІ.....	33
<i>І.П. Діордієва, І.Р. Заболотна</i>	ХРОМОСОМНІ ЗАМІЩЕННЯ В СЕЛЕКЦІЇ ТРИТИКАЛЕ...	34
<i>М.О. Дюльгер</i>	ДИНАМІКА ПРИРОСТІВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ КАТЕГОРІЙ УРОЖАЙНОСТІ ПОЖНИВНОГО ПРОСА В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ.....	35

<i>К.С. Євстафієва</i>	ВПЛИВ ТОКОФЕРОЛУ НА ПРОРОСТАННЯ ТА ПРОЦЕСИ ПЕРОКСИДАЦІЇ В ОРГАНАХ КУКУРУДЗИ (<i>Zéa máys</i>) ЗА ДІЇ СОЛЬОВОГО СТРЕСУ.....	36
<i>Т.С. Жигайло</i>	ВЛИЯНИЕ АГРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ НА ФОРМИРОВАНИЕ ПРОДУКТИВНОСТИ И КАЧЕСТВА ЯГОД ВИНОГРАДА В СЕВЕРНОМ ПРИЧЕРНОМОРЬЕ.....	37
<i>А. В. Заболотна О. І. Заболотний</i>	ВПЛИВ ГЕРБИЦИДУ ЛІНТУР 70 WG І РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН ЕМІСТИМ С НА ІНТЕНСИВНІСТЬ ДИХАННЯ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ФОТОСИНТЕЗУ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ЯРОЇ.....	39
<i>І.Р. Заболотна</i>	ВМІСТ КЛЕЙКОВИНИ В ГІБРИДАХ F5-6 ВІД СХРЕЩУВАННЯ М'ЯКОЇ ПШЕНИЦІ З ПШЕНИЦЕЮ СПЕЛЬТОЮ.....	41
<i>С. О. Іванова, В.С. Чуйко</i>	АГРОХІМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР.....	42
<i>В.В. Иконникова</i>	ДИНАМИКА ТЕНДЕНЦІЙ УРОЖАЙНОСТІ ГОРОХА В УКРАЇНІ.....	44
<i>А.О. Ільїна</i>	ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОТОСИНТЕТИЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ВІВСА.....	45
<i>В. В. Кеукало</i>	ВПЛИВ СПОСОБУ ВИРОЩУВАННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ САЛАТУ ГОЛОВЧАСТОГО СОРТУ ДУМКА.....	46
<i>В.В. Москалець, Т.З. Москалець, М.М. Ключевич, В.А. Полінкевич, В.І. Москалець</i>	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АГРОФІТОЦЕНОЗІВ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО НА ФОНІ ФІТОПАРАЗИТАРНОЇ СИСТЕМИ.....	46
<i>О.А. Коваленко</i>	ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН ПОСІВІВ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ МІКРОДОБРІВ ТА БАКТЕРІАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ.....	50
<i>Н.А. Корнілова</i>	ВСТАНОВЛЕННЯ ҐРУНТОВОЇ ПІСЛЯДІЇ ЛОФАНТУ АНІСОВОГО НА РІСТ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН.....	52
<i>Т.К. Костюкевич, Т.О. Блідарь</i>	ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ УРОЖАЕВ ПОДСОЛНЕЧНИКА В ХЕРСОНСКОЙ ОБЛАСТИ.....	54

<i>І.С. Кравець</i>	ОСОБЛИВОСТІ БІОЛОГІЇ ЯБЛУНЕВОГО КВІТКОЇДА В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	56
<i>К.С. Крупей</i>	ВПЛИВ ІОНІВ Cd ²⁺ ТА Ni ²⁺ НА КАРОТИНО- СИНТЕЗУВАЛЬНУ АКТИВНІСТЬ ДРІЖДЖІВ RHODOTORULA AURANTIACA 1193.....	57
<i>Л.М. Лебідь</i>	ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ГУСТОТИ СТЕБЛЕСТОЮ.....	59
<i>І.Б. Леонтюк</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ НОРМ КАЛІБРУ ТА БІОЛАНУ В ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ.....	61
<i>В.В. Любич, І.О. Полянецкая, О.Г. Сухомуд, В.В. Возиян</i>	УРОЖАЙНОСТЬ И ОСНОВНЫЕ КАЧЕСТВЕННЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПШЕНИЦЫ МЯГКОЙ ОЗИМОЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ СОРТА.....	63
<i>Е. И. Маринин</i>	ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ РЕЖИМА ЗАМОРОЗКОВ ВІНОГРАДАРСКОЙ ЗОНЫ ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ.....	64
<i>І.О. Мельник</i>	ТЕРМІН ЗБОРУ ВРОЖАЮ Й ЕТИЛЕН-ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯБЛУК, ОБРОБЛЕНИХ ІНГІБІТОРОМ ЕТИЛЕНУ ПІСЛЯ ЗБИРАННЯ.....	65
<i>В.П. Миколайко</i>	ОЦІНЮВАННЯ ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИХ ОЗНАК ВИХІДНОГО СЕЛЕКЦІЙОГО МАТЕРІАЛУ ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО.....	66
<i>О.П. Мордух</i>	ОСОБЛИВОСТІ БІОЛОГІЇ СІРОГО БРУНЬКОВОГО ДОВГОНОСИКА (SCIARHOBUS SQUALIDUS GYLL.) В УМОВАХ ПЛОДОВОГО РОЗСАДНИКУ ЯБЛУНІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	68
<i>А.М. Нагорна</i>	ВМІСТ ЕЛЕМЕНТІВ ЖИВЛЕННЯ У ФАЗИ РОСТУ І РОЗВИТКУ РОСЛИН ЯЧМЕНЮ ЯРОГО.....	69
<i>В.М. Наумчук</i>	УРОЖАЙНІСТЬ КАРТОПЛІ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ.....	71
<i>Я.В. Овсиенко</i>	ВЛИЯНИЕ АГРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ НА РАЗВИТИЕ ФИТОФТОРЫ И ЕЕ ПОВРЕЖДАЮЩЕЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА УРОЖАЙНОСТЬ КАРТОФЕЛЯ.....	72
<i>Г.В. Олещук</i>	ПРОДУКТИВНІСТЬ АГРОКЛІМАТИЧНИХ РЕСУРСІВ ПРОСА НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	74

<i>С.П. Танчик, І.М. Петренко</i>	ВПЛИВ СИСТЕМ ЗЕМЛЕРОБСТВА НА РЕПРОДУКТИВНУ ЗДАТНІСТЬ СЕГЕТАЛЬНИХ ВИДІВ У ПОСІВАХ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ.....	76
<i>В.В. Пиркало</i>	ВМІСТ СУХИХ РОЗЧИНИХ РЕЧОВИН У СЛИВАХ ПІЗНЬОСТИГЛИХ СОРТІВ, ОБРОБЛЕНИХ ІНГІБІТОРОМ ЕТИЛЕНУ ПІСЛЯ ЗБИРАННЯ.....	78
<i>В.В. Поліщук, Л.М. Карпук</i>	УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ IN VITRO ТА ПІДБІР ЕКСПЛАНТІВ КОМПОНЕНТІВ ГІБРИДІВ БУРЯКУ ЦУКРОВОГО.....	79
<i>В. Д. Попова</i>	ВЛИЯНИЕ РАЗЛИЧНЫХ СПОСОБОВ ВЫРАЩИВАНИЯ ПОСАДОЧНОГО МАТЕРИАЛА ГРУШИ И ЯБЛОНИ СО ВСТАВКОЙ НА ПЛОЩАДЬ ЛИСТОВОЙ ПОВЕРХНОСТИ И НАКОПЛЕНИЕ ХЛОРОФИЛЛА.....	81
<i>І.В. Прокопчук, А.В. Петрова</i>	ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	82
<i>Г.М. Носподаренко, М.М. Рташнюк</i>	CONTENT OF PROTEIN AND STARCH IN THE GRAIN OF WINTER RYE DEPENDING ON THE KINDS, NORMS AND TERMS OF FERTILIZATION.....	83
<i>Т.М. Пушкарьова- Безділь</i>	ВЗАЄМНИЙ АЛЕЛОПАТИЧНИЙ ВПЛИВ НАСІНИН КУКУРУДЗИ ТА МИШЮ СИЗОГО.....	84
<i>С. Т. Разумова, С. А. Васильев</i>	БОЛЕЗНИ ОЗИМОЙ ПШЕНИЦЫ В ПРИЧЕРНОМОРСКОЙ СТЕПИ УКРАИНЫ И МЕРЫ БОРЬБЫ С НИМИ.....	85
<i>Ю.В. Савчук</i>	ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ ТА ДЕФЕКАТУ НА ОСНОВНІ АГРОХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ҐРУНТУ.....	87
<i>В.В. Сініцина</i>	МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ТЕМПЕРАТУРИ НА ПРОРОСТАННЯ НАСІННЯ.....	89
<i>Г.Я. Слободяник, І.А. Мединський, Н.Ю. Головацька, В.І. Войцехівський</i>	ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ І УРОЖАЙНІСТЬ ЦИБУЛІ БАТУН.....	90
<i>О.Ю. Стасіневич, І.С. Свіщенко</i>	ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗАЛЕЖНО ВІД МІНЕРАЛЬНОГО УДОБРЕННЯ....	91

<i>Л.В.Сорока</i>	ВРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ РУКОЛИ ПОСІВНОГО В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ.....	93
<i>С.Г. Столяр, М.М. Ключевич</i>	РОЛЬ ПРОТРУЙНИКІВ У ОЗДОРОВЛЕННІ ПОСІВІВ ПРОСА В ПОЛІССІ ТА ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	94
<i>А.Г. Тернавський</i>	ВПЛИВ ГУСТОТИ РОСЛИН НА ВРОЖАЙНІСТЬ ОГІРКА ГІБРИДА САТІНА ЗА ВИРОЩУВАННЯ РОСЛИН ВЕРТИКАЛЬНИМ СПОСОБОМ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	96
<i>И. Е. Тигунова</i>	ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВЫРАЩИВАНИЯ ЛУКА-ПОРЕЯ В ПОЧВЕННО-КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ ПРЕДГОРЬЯ КРЫМА.....	97
<i>І.Ю. Ткаченко</i>	ВПЛИВ УМОВ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ФОТОСИНТЕТИЧНОГО АПАРАТУ ПШЕНИЦІ СПЕЛЬТИ.....	98
<i>А.В. Толмачова</i>	МОДЕЛЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ РІВНІВ АГРОЕКОЛОГІЧНОЇ УРОЖАЙНОСТІ СОЇ.....	100
<i>В.В. Токовий, О.А. Керезвас</i>	ВПЛИВ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКУ.....	101
<i>С. О. Третьякова, А. С. Третьяков</i>	КОЕФІЦІЄНТ КУЩЕННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО АГРОТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ.....	103
<i>О. М. Філонова</i>	ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН ПРИ ВИРОЩУВАННІ КОРІАНДРУ ПОСІВНОГО ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	104
<i>Я. Г. Цицюра</i>	АГРОХІМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ҐРУНТІВ ВІННИЧЧИНИ... ..	105
<i>С.А. Четирко</i>	ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ АГРОЦЕНОЗУ ЛЮЦЕРНИ НА КОРМ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЇ МЕХАНІЧНОГО ДОГЛЯДУ.....	107
<i>Р.В. Яковенко</i>	ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В САДІВНИЦТВІ ТА ОВОЧІВНИЦТВІ.....	109

ЛІСІВНИЦТВО І САДОВО ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

<i>О.Б. Бондар</i>	ОСОБЛИВОСТІ ЛІСОКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ СЕРТИФІКАЦІЇ В ДП «КРЕМЕНЕЦЬКЕ ЛГ».....	111
<i>А.В. Григоренко</i>	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ВИДІВ РОДУ HYDRANGEA L. С. ЛЕУХИ ІЛЛІНЕЦЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	112
<i>Ю.А. Запливана</i>	ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ РОДУ HEUCHERA L.....	114
<i>І.Є. Іващенко</i>	МОРОЗОСТІЙКІСТЬ ВИДУ THUJA PLICATA DON.....	116
<i>О.А. Коваленко, К. В. Чабаненко</i>	ВИКОРИСТАННЯМ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ ПРИ РОЗМНОЖЕННІ ЗДЕРЕВ'ЯНЛИМИ ЖИВЦЯМИ ВИДІВ І КУЛЬТИВАРІВ РОДУ VIBURNUM L.....	117
<i>В.С. Кожухівська</i>	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ЗОШ І-ІІІ СТУПЕНІВ №9 МІСТА УМАНЬ.....	119
<i>І.В. Козаченко</i>	СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОПТИМІЗАЦІЯ МИСЛИВСЬКОЇ ФАУНИ В ДЕРЖАВНОМУ МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ «КОНОТОПСЬКЕ» СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	121
<i>А.В. Кримова</i>	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ В МІСТІ ВАТУТІНЕ.....	123
<i>Ю.М. Любас</i>	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ПРИБУДИНКОВОЇ ТЕРИТОРІЇ ПО ВУЛИЦІ ЛІСКРИ 190/2 М. УМАНЬ.....	125
<i>А.О. Любченко</i>	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ В М. УМАНЬ.....	127
<i>Ю.М. Мусієнко</i>	ПЕРСПЕКТИВИ ІНТРОДУКЦІЇ СОСНИ ВЕЙМУТОВОЇ (PINUS STROBUS L.).....	129
<i>І.Р. Осифляк</i>	ДУБОВО-ЛИПОВІ КУЛЬТУРИ УРОЧИЩА «БІЛОГРУДІВКА».....	131
<i>М.Ю. Осіпов</i>	ВПЛИВ ГЛОДУ ОДНОМАТОЧКОВОГО НА РІСТ ДУБА ЗВИЧАЙНОГО В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	133

<i>А.В. Періз</i>	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЇ ЗОШ №1 М. ДИМИТРОВ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	134
<i>А.А. Пиж'янова, А.Ф. Балабак</i>	УКОРІНЮВАНІСТЬ І РОЗВИТОК РІЗНОТИПНИХ ЗДЕРЕВ'ЯНИЛИХ СТЕБЛОВИХ ЖИВЦІВ СОРТІВ ЧОРНИЦІ ВИСОКОРОСЛОЇ (<i>VACCINIUM CORYMBOSUM</i> L.) У ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	136
<i>І. В Шлапак</i>	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЇ ПІДПРИЄМСТВА «ВІДРОДЖЕННЯ» МІСТА ШПОЛА ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	138

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

<i>О.І. Аністратенко</i>	ФУНКЦІОНАЛЬНІ НАПОЇ.....	141
<i>С.М. Бондар, І.А. Грушовий</i>	РАЦІОНАЛЬНІ КОМПЛЕКСИ МАШИН ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМОГО РІПАКУ.....	142
<i>В.Д. Войтюк, Т.В. Крикун</i>	ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА ПОСТАЧАННЯ ЗАПЧАСТИНАМИ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ ГОСПОДАРСТВ.....	143
<i>С.Ф. Вольвак, Р.Л. Ошитко</i>	РАЦІОНАЛЬНА КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА УНІВЕРСАЛЬНОГО МАЛОГАБАРИТНОГО МОБІЛЬНОГО КОМБІКОРМОПРИГОТУВАЛЬНОГО АГРЕГАТУ.....	144
<i>Ю. М. Жмуденко</i>	ЗМІНА ВИХОДУ ТОВАРНИХ ПЛОДІВ ЯБЛУНІ З ОДИНИЦІ ПЛОЩІ САДУ ПІД ЧАС ЗБЕРІГАННЯ ЗА ОБРОБКИ ІНГІБІТОРОМ ЕТИЛЕНУ ПІСЛЯ ЗБИРАННЯ....	145
<i>И.Л. Ветвицкий, К.Б. Дикарев, Л.В. Кислица, И.А. Колесник</i>	К ВОПРОСУ О РЕКОМЕНДАЦИЯХ ПО УТЕПЛЕНИЮ РЕЗЕРВУАРОВ ДЛЯ ХРАНЕНИЯ ЖИДКИХ УДОБРЕНИЙ.....	146
<i>В.В. Кравченко, М.В. Чорновол</i>	РОБОЧІ ОРГАНИ КУЩОРИЗІВ-ПОДРІБНЮВАЧІВ.....	148
<i>Р.В. Оляднічук</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МЕХАНІЧНОГО НАКОПИЧУВАЧА ЕНЕРГІЇ НА РЕЖИМИ РОБОТИ ТРАКТОРНОГО ДВИГУНА.....	149
<i>О.М. Орлова</i>	СПОСІБ ФУМІГАЦІЇ ЗЕРНОВОЇ МАСИ.....	150

<i>І.Ф. Улянич</i>	ВПЛИВ ОВОЧЕВИХ КОМПОНЕНТІВ НА ЯКІСТЬ ЕКСТРУДОВАНОЇ КОРМОСУМІШІ.....	151
--------------------	---	-----

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

<i>Л.І. Головкіна</i>	РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА КОНСЕРВІВ ІЗ МОЛОДОЇ КАРТОПЛІ.....	153
<i>Е.Д. Журлова, Л.В. Капрельяни, Е.А. Килименчук</i>	ФЕРМЕНТАТИВНАЯ ЕКСТРАКЦІЯ АНТИОКСИДАНТОВ ІЗ ВТОРИЧНИХ ПРОДУКТОВ ПЕРЕРАБОТКИ ЗЕРНА.....	154
<i>І.Л. Заморська</i>	ЛЕТКІ КОМПОНЕНТИ ЯГІД СУНИЦІ.....	155
<i>К.В. Костецька, О.П. Герасимчук</i>	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА КРУП'ЯНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗЕРНА ЯРИХ ПШЕНИЦІ, ТРИТИКАЛЕ ТА ЯЧМЕНЮ.....	156
<i>К.В. Костецька, Я.В. Євчук</i>	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗЕРНА ЯРИХ ПШЕНИЦІ ТА ТРИТИКАЛЕ.....	159
<i>Г.В. Ткаченко, К.В. Костецька, П.О. Кравчук</i>	ТЕХНОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗЕРНА ГІБРИДУ КУКУРУДЗИ ДКС 4685×1390 В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО.....	161
<i>І.В. Melnik, У.В. Cherednychenko</i>	THE DOMESTIC MARKET OF CIDERS – THE PAST, THE PRESENT, THE FUTURE.....	164
<i>Д.С. Степаненко</i>	ИЗМЕНЕНИЕ ТОВАРНОГО КАЧЕСТВА ПЛОДОВ КОСТОЧКОВЫХ КУЛЬТУР ПРИ ХРАНЕНИИ С ПРИМЕНЕНИЕМ ЭЛЕКТРОИОНИЗИРОВАННОГО ВОЗДУХА И УПАКОВКИ В ПОЛИЭТИЛЕНОВЫЕ ПАКЕТЫ.....	166
<i>А.Ю. Токар, А.В. Заболотна, Л.М. Сокирська</i>	МІКРОБІОЛОГІЧНА БЕЗПЕЧНІСТЬ САЛАТІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ТРИВАЛОСТІ ЇХ ЗБЕРІГАННЯ У ЗАМОРОЖЕНОМУ ВИГЛЯДІ.....	168

ЕКОНОМІКА І ПІДПРИЄМНИЦТВО

<i>А.В. Барчук</i>	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ.....	170
<i>І.А. Бержанір</i>	ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ.....	172

<i>В.П. Бечко, Т.В. Юрченко</i>	ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	174
<i>В.В. Бобко</i>	СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ.....	176
<i>Н.В. Бондаренко</i>	НАПРЯМИ РЕСТРУКТИРИЗАЦІЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	178
<i>Н.В. Бондаренко, А.С. Нагірна</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	180
<i>П.М. Боровик, О.П. Гаврилюк</i>	ЗАСТОСУВАННЯ НЕТИПОВИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “МИТНА СПРАВА”.....	182
<i>О.М. Будагян</i>	ПРИВАБЛИВИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	183
<i>І. Бурачек, Д. Ярмолук</i>	АУТСОРСИНГ І ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ В ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ.....	185
<i>Г.В. Винник</i>	ЗНИЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ОРГАНІЧНОГО САДІВНИЦТВА.....	187
<i>І.В. Ганжуренко</i>	ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГАЛУЗІ РИБНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	189
<i>І.М. Гаркава</i>	УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.....	190
<i>Н.І. Гвоздєй</i>	ВАЖЛИВІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ТА ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	192
<i>С. Г. Господаренко</i>	СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА.....	195
<i>Ю.В. Дубневич</i>	ОСОБЛИВОСТІ І ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ РІПАКУ В УКРАЇНІ.....	197

<i>О.В. Дудкевич</i>	ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	198
<i>Є.С. Дубчак</i>	СТАВКИ ПДВ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ.....	199
<i>О.В. Засць</i>	ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	201
<i>Л. М. Кобрин</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОКО- ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	203
<i>М.М. Ковальова</i>	ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ.....	204
<i>І.М. Кольцова</i>	ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	206
<i>Т.В. Кубко</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО РИНКУ ІПОТЕКИ В УКРАЇНІ.....	208
<i>Є.К. Кучеренко</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ.....	210
<i>Т.Є. Кучеренко</i>	РОЗВИТОК ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	212
<i>Ю.П. Мазур</i>	ОСНОВНІ ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ.....	214
<i>І.Г. Максименко</i>	КОНКУРЕНЦІЯ, ЯК ОСНОВНА ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ РИНКУ НАУКОЄМНОЇ ПРОДУКЦІЇ АПК.....	215
<i>А.О. Максименюк</i>	ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	216
<i>М.А. Мамаєнко</i>	СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА В СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	218
<i>О. Т. Прокопчук, О. І. Мацько</i>	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	219

<i>В.В. Мельник</i>	НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	222
<i>К.М. Мельник</i>	НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.....	223
<i>В.Ф. Мервенецька</i>	БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ.....	225
<i>Н.В. Оляднічук</i>	ВИВЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ: ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ.....	227
<i>М.О. Палій</i>	МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ЯК ФІНАНСОВА БАЗА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	229
<i>Л.А. Панкратова</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БАНКІВСЬКИХ РОЗРАХУНКІВ ЗА ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ.....	231
<i>О.М. Поліщук</i>	ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	233
<i>І.В. Прокопович-Павлюк</i>	РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦТВА В УКРАЇНІ.....	235
<i>О.Т. Прокопчук</i>	ВПЛИВ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ СТРУКТУРИ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	237
<i>О.П. Ратушина</i>	ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	241
<i>С.І. Розборський</i>	МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	243
<i>Н.С. Руда</i>	ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ТА ВИРОБНИЦТВО КОНСЕРВОВАНИХ ПЛОДІВ ТА ОВОЧІВ В УКРАЇНІ.....	245
<i>Є.В. Савченко</i>	СОНЯЧНА ЕНЕРГЕТИКА У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	246
<i>D. Sydorczuk</i>	WSPARCIE INFORMACYJNE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW ROLNICZYCH NA UKRAINIE.....	247

<i>К.Ю. Соколюк</i>	ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ.....	249
<i>О.І. Табенська</i>	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНИХ ФОРМУВАНЬ.....	251
<i>І.Б. Тернавська</i>	СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	253
<i>А.А. Тодоровська</i>	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОВОЧІВНИЦТВА В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	255
<i>К.Ф. Улянич, Ю.В. Улянич</i>	СИСТЕМА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	256
<i>Ю.В. Улянич</i>	ЕКОНОМІЧНА СУТЬ КАПІТАЛУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	258
<i>Л. І. Цилюрик</i>	ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	260
<i>Д.Г. Черевко</i>	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ І ЕФЕКТИВНІСТЬ У ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕОРІЇ.....	262
<i>О.Г. Шайко</i>	РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	263
<i>Н.О. Шевченко</i>	СУБ'ЄКТИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ТА ПОРЯДОК ЇХ ФОРМУВАННЯ.....	265
<i>Е.В. Щербакова</i>	ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІМ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	267
<i>В.В. Ясінська, І.А. Бержанір</i>	МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	269
<i>С.Д. Скуртол</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГУДВІЛУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	271
<i>Н.В. Стеценко</i>	ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ.....	272
<i>А.О. Курінна</i>	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	274

МЕНЕДЖМЕНТ

<i>В.В. Вакуленко</i>	ОБГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	277
<i>М.О. Гоменюк</i>	БРЕНД-СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙ.....	279
<i>О.В. Загороднюк</i>	НАУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	280
<i>Л.О. Кустріч</i>	ФІНАНСОВИЙ ІНЖИНІРИНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	281
<i>Л.М. Малюга</i>	НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	282
<i>Н.О. Петренко</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	284
<i>Н.Я. Пітель</i>	МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	286
<i>О. М. Саковська</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ.....	288
<i>О.А. Сікора</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	290
<i>С.В. Тимчук, С.А. Завірюха</i>	ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ.....	291

ЗАГАЛЬНООСВІТНІ

<i>М.В. Костюк</i>	ТУРИЗМ ЯК ФЕНОМЕНАЛЬНЕ ЯВИЩЕ СУЧАСНОСТІ.....	293
<i>А.О. Максютов</i>	ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ.....	295
<i>В.В. Чорний</i>	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	297

сільгосп підприємства Монастирищенського (495 корів), Чигиринського (656), Кам'янського (668) і Катеринопільського (773 голови) районів. Характерно для 2012 року було те, що всі райони збільшили поголів'я корів, і лише Кам'янський район став прикритим винятком, вирізавши й так мізерне стадо на 11,2 %.

У сільському господарстві підвищення ефективності виробництва не завжди залежить від зростання концентрації виробничих ресурсів. Так, створення великих підприємств тваринницького профілю які пов'язані з труднощами в організації кормовиробництва, та з іншими проблемами, успішне розв'язання яких залежить перш за все від рівня технічних умов.

Отже, проведення цілеспрямованої роботи щодо визначених напрямів розвитку галузі забезпечить створення сприятливого середовища, її стабільне функціонування, досягнення оптимального рівня насиченості внутрішнього ринку молоком та молочною продукцією.

Щодо поліпшення якості продукції є найдешевшим з способом підвищення її ціни, а отже, і збільшення прибутків товаровиробників у результаті їх господарської діяльності. Кожний виробник повинен усвідомити і те, що якісні види продукції можна одержати лише за умов високих технологій, збалансованого застосування усіх компонентів формування високоякісної продукції.

Для виведення молочного скотарства з кризової ситуації необхідно здійснити заходи для покращення стану а саме:

- вжити заходи для збереження та відновлення поголів'я великої рогатої худоби, підвищення їх продуктивності;
- сприяти залученню інвестицій у молочне скотарство, впроваджувати сучасні технології, що призведе до зниження собівартості вирощеної продукції;
- забезпечення тварин повноцінними і якісними кормами власного виробництва;
- поліпшення умов праці робітників тваринницьких ферм.

Отже, для покращення ефективності нарощування чисельності великої рогатої худоби так і постійного підвищення рівня їх продуктивності на основі покращення годівлі та кормовиробництва, збільшення виробництва молока, сільського господарства.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

О. Т. ПРОКОПЧУК, кандидат економічних наук

О. І. МАЦЬКО, студентка

Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна

Сучасний стан розвитку страхування сільськогосподарської продукції не відповідає своєму основному завданню – управляти ризиками в аграрному секторі для забезпечення стабільності сільськогосподарського виробництва.

Так, в сільському господарстві страхується близько 3% ризиків, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник досягає 70-80%. При цьому, на території України втрати врожайності від несприятливих погодних умов в окремі роки можуть сягати 45-50%. Держава, намагаючись мінімізувати зазначені втрати, змушена регулярно вдаватися до заходів фінансової допомоги шляхом прямих виплат з резервного фонду Державного бюджету України. Зазначені виплати покривають лише незначну частину понесених збитків, стримуючи при цьому розвиток страхового ринку. В усьому світі страхування ризиків аграрного виробництва є важливим елементом системи фінансово-кредитного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників. Основною метою страхового захисту сільськогосподарського виробництва є часткова чи повна компенсація суб'єкту господарювання втрат через негативний вплив погоди та природних ризиків.

В Україні на зміни в доходах сільськогосподарських товаровиробників впливають системні ризики, такі як непередбачуваність природних умов, мінливість обсягів збору врожаїв, зміна заходів державної політики щодо регулювання аграрних ринків, коливання цін на сільськогосподарську продукцію тощо. У певні роки ці ризики зумовлюють отримання сільськогосподарськими виробниками збитків, які роблять неможливим продовження діяльності. За таких умов Уряд змушений надавати невідкладну допомогу потерпілим сільськогосподарським виробникам, витрачаючи значні кошти з резервного фонду Кабінету Міністрів України і з Державного бюджету. Подібна ситуація створює високий рівень невизначеності аграрного бізнесу, підвищує вартість кредитів, без яких аграрне виробництво неможливе, і збільшує частку неповернених кредитів. Тому, агрострахування – це дієвий механізм управління усіма сільськогосподарськими ризиками, який забезпечує інтереси агровиробників, банківських установ та держави. Сільськогосподарським виробникам воно гарантує надходження грошових коштів, захищаючи не лише від втрати врожаю, а й від зниження цін. Банкам повернення кредитів, узятих на сільськогосподарські потреби. Вигоди держави теж очевидні: якщо у випадку прямих виплат на компенсацію збитків від стихійного лиха уряд фінансує 100% ризиків, то за програмою страхування — лише частину ризиків, бо ризики розподіляються між урядом, виробниками і страховими компаніями.

Ринкові відносини в Україні супроводжується появою нових суб'єктів земельних відносин, зацікавлених в захисті свого майна, доходів, підприємницької діяльності від різного роду бід. У цих умовах роль страхування, як джерела засобів відшкодування збитку, особливо зростає. Страховий захист є одним з найважливіших елементів ринкової економіки, складовою фінансових, виробничих відносин, що дозволяє відшкодувати матеріальні втрати в разі настання несприятливих подій. Закон України «Про страхування» визначає страхування як відносини по захисту майнових інтересів фізичних і юридичних осіб при настанні певних подій або страхових випадків за рахунок грошових фондів, формованих із сплачуваних ними страхових

внесків (страхових премій). Через страхування можливість у край небажаних (часом катастрофічних) втрат переходить в необхідність нести для їх компенсації відносно невеликі річні витрати у вигляді страхових внесків. Іншими словами, страхові організації (страховики) шляхом об'єднання внесків створюють фонди засобів для забезпечення страхувальників фінансовою підтримкою у разі настання небажаних подій, перелік яких заздалегідь обмовляється. У ринковій економіці страхування стає одним з видів підприємницької діяльності.

Економічну суть страхування можна охарактеризувати наступними ознаками:

- виникнення грошових перерозподільних відносин, викликаних існуванням страхового ризику як вірогідності і можливості настання страхового випадку, здатного нанести матеріальний або інший збиток;
- створення грошового страхового фонду цільового призначення, формованого за рахунок фіксованих внесків учасників страхування. Оскільки засоби цього фонду використовуються лише серед

його учасників, розмір страхового внеску є часткою кожного з них в розподілі збитку. Тому, чим ширше круг учасників страхування, тим менше розмір страхового внеску і тим доступнішим стає страхування;

- перерозподіл сум збитку між територіями і в часі;
- повернення страхувальникам витрат на страхування через виплату ним страхових відшкодувань.

Страхове відшкодування виплачували за кількісні втрати врожаю, і лише при страхуванні тютюну — за зниження якості тютюнових листків від граду. Страхове відшкодування не виплачувалося у випадку пошкодження рослин шкідниками та хворобами. Роботу над визначенням страхового відшкодування проводили у такій послідовності:

- встановлювали причини загибелі або пошкодження сільськогосподарських культур і перевіряли виконання страхувальником агротехнічних правил;
- визначали обсяг пошкодженої площі;
- встановлювали ступінь пошкодження;
- складала страховий акт і визначали суму страхового відшкодування.

Отже, практику страхування втрат врожаю сільськогосподарських культур на території України розпочав Держстрах у 1941 році. Починаючи з 1967 року, було введене державне обов'язкове страхування майна колгоспів, міжгосподарських підприємств, радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств. Для господарств, які підлягали обов'язковому страхуванню, Держстрах проводив нарахування страхових платежів за формою 101. Було встановлено 4 терміни сплати: 20% — після укладання договору, 15% — до 15 травня, 15% — до 1 липня, та 50% — до 1 жовтня поточного року. Страхове покриття за угодами становило 70%. У 1982 ці було визначено перелік низькорентабельних колгоспів, рентабельність яких становила менше 34% (до таких, наприклад, належали м'ясо-молочні комбінати

в регіонах, де була несприятлива ситуація щодо туберкульозу великої рогатої худоби). За такі колгоспи страхові платежі сплачувала держава. З 1991 року за колгоспами визнали право добровільного страхування майна, а радгоспи до 1996 року підпадали під дію обов'язкового страхування. Стримує розвиток сільськогосподарського страхування багато факторів, серед яких можливо виділити такі, як відсутність гарантій своєчасного отримання страхувальниками страхових відшкодувань; інфляцію; недостатньо реальний облік величини ризику, термінів (періодичності) настання страхових випадків.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

В.В. МЕЛЬНИК, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна

Одним із важливих завдань в галузі економіки, які постали перед Україною після проголошення незалежності, стало реформування сільського господарства на ринкових засадах. Як головний стратегічний напрям реформи було визначено демонтаж колгоспно-радгоспної системи і створення господарств різних типів і форм, які базуються на приватній власності на землю та засоби виробництва. Оскільки будь яка реформа повинна мати належну нормативно-правову основу для її реалізації, вищими органами законодавчої та виконавчої влади в Україні було видано ряд законів, указів та постанов, які регламентують різні аспекти реформування аграрного сектора, в тому числі і ті що пов'язані з відсутністю надійної і чіткої системи кредитування сільськогосподарських товаровиробників в умовах реформування.

Загалом аграрне законодавство в процесі реформування сільського господарства України зазнавало значного впливу політичної кон'юнктури і особливо політизованими були питання власності на землю та формування ринку землі. Серед шляхів реалізації основних пріоритетів державної аграрної політики передбачається розширення і вдосконалення нормативно-правового забезпечення розвитку земельних відносин, формування відповідних інституційних засад, посилення державної підтримки аграрної реформи. У сфері земельних відносин окрім заходів організаційно-технічного характеру закон передбачав активізацію ринкових елементів, зокрема формування інфраструктури ринку землі, та створення системи земельного іпотечного кредитування.

Таким чином, одним із важливих завдань, пов'язаних з реформуванням аграрного сектора України, було створення нормативно-правової бази для аграрної реформи. У цьому контексті найважливіше значення мали закони та інші акти, які визначали стратегію реформи, шляхи і засоби її реалізації. Серед них головне місце посідають закони, які заклали правову основу для реформування форм власності та закони, які забезпечили

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ
АГРАРНОЇ НАУКИ”**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної аграрної науки», 15-16 листопада 2013 р. / Редкол.: Непочатенко О.О. (відп. ред.) та ін. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2013. – 298 с.

*Технічний редактор, художнє оформлення
і комп'ютерна верстка І.В. Прокопчук*

Друкарська підготовка і друк – СПД І.М. Трубак

Підписано до друку 25. 10. 2013. Формат 60 x 84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Фіз. друк. арк. 16,2. Ум. друк. арк. 15,7. Наклад 200.

Закрите акціонерне товариство «Нічлава»
03680, м. Київ-680, вул. Героїв Оборони, 10

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 556 від 08. 08. 2001 р.

Віддруковано ПАТ “ВІПОЛ”. 03151, Київ, вул. Волинська, 60
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру серія
ДК № 4404 від 31.08.2012 р
Зам. 13-405.